

BRAL

Jaarverslag 2005

Bral vzw

Bral in het land van GOOG

We schrijven eind 2004. Bralmedewerkers buigen zich over kaarten van de stad. En iets valt ons op.

De buurten die het moeilijk hebben, zien sinds enkele jaren een gewestelijk manna neerdalen. Het Gewest pompt geld in het centrum en de negentiende eeuwse gordel. De centen vloeien via wijkcontracten, handelskerncontracten, subsidies voor aankoop van verwaarloosde gebouwen, Woningfonds en tuti quanti. Andere overheden zetten nog kersen boven op die taart.

Maar waarom zijn daar toch die witte vlekken op de kaart? Die gebieden waar geen wijkcontracten komen en geen doelstelling 2? Waar geen verenigingen actief zijn en niemand naar om kijkt? Waar bewoners nooit iets over vernemen? Waarom hoor je de overheid in alle talen zwijgen over die buurten?

Het zijn nochtans buurten met strategisch belang voor de stad. In het gewestelijk ontwikkelingsplan lees je dat het gaat over veertien grote en strategisch belangrijke terreinen met de naam 'Gebied van Gewestelijk Belang'. Je hebt Thurn & Taxis, RijksAdministratief Centrum, Josafatstation... En dan heb je nog eens veertien perimeters die 'Hefboomgebieden' heten. Soms zijn het lege terreinen, in andere gebieden staat het al vol gebouwen maar allemaal hebben ze één ding gemeen : het zijn zones waar de komende jaren grote stedelijke bouwprojecten te verwachten zijn maar die nu nog in de koelkast zitten. Opgespaard als het ware. Dit zijn de zones waar het Brussel van morgen zal verrijzen.

We besluiten af te reizen naar deze buurten om de zaak ter plaatse te onderzoeken. In het basisdossier van het eerste Gewestelijk Ontwikkelingsplan lezen we een langvergeten naam voor deze gebieden:

GOOG!

In Gemeenschappelijk Overleg te Ontwikkelen Gebieden.

Deze naam bevat ons. Het woordje 'overleg' alleen al!

Onze beslissing staat vast : we zullen proberen vanaf 2005 onze aandacht te richten op deze maagdelijke gebieden. We willen Brussel doen kennis maken met het Land van GOOG. Als dit gebieden zijn van gewestelijk belang, heeft de Brusselaar hierover allicht iets te vertellen. We willen er bij zijn als hier het Brussel van morgen ontkiemt en we willen dat de bewoners van deze stad er ook bij zijn.

Een nieuw tijdperk in de geschiedenis van Bral begint enfin.

regering ontdekt de Googs

De bekendste Goog is waarschijnlijk Thurn & Taxis. De Franstalige maken er Tour & Taxis van. Wij noemen het t&t.

t&t is een uitgestrekt terrein tussen Molenbeek, Laken en het kanaal, met enkele historische gebouwen en veel lege ruimte. We hebben indertijd mee geholpen aan de redding van deze waardevolle gebouwen. We werken al 2 jaar samen met de wijkcomités van de Maritiemwijk, Noordwijk en Marie Christine. t&t is als een oude vriend.

Ook het Rijksadministratief Centrum, het Rac is een Goog. Met de Kruidtuin er bij. Het is een complex van kantoorgebouwen en een statig park in de vijfhoek. Een grote tampon tussen de oude bas fondswijk, de Onze-Lieve-Vrouw-ter-Sneeuwwijk en Sint-Joost. Een winderig complex waar veel mensen met een boog omheen gaan. Liefst in de metro. De overheid heeft haar mannetjes uit deze gebouwen weg getrokken, de privé heeft het opgekocht en nu is het

wachten op betere tijden. Of slechtere. Het kan een levende scharnierwijk worden tussen de stadsvernieuwingsbuurten in Sint-Joost en het centrum. Of het kan een dode kantoorwijk blijven.

In 2004 zag alles er niet te best uit. Toen zaten we nog in het defensief. De vorige Brusselse gewestregering had haar visie op de toekomst van t&t in een regeringsbesluit gegoten. Het was nog eens een exponent van de oude aanpak : weinig plannen, veel mogelijkheden open laten. De Stad Brussel goot dat regeringsbesluit in een bijzonder bestemmingsplan en stelde die voor in openbaar onderzoek. Als dat plan goedgekeurd werd, stond de deur voor kantoren wijd open.

Als reactie schreven we met de wijkcomités en verenigingen van het platform t&t een soort grondwet voor dit immense gebied langs het kanaal : het Manifest van basisprincipes voor de ontwikkeling van de site van t&t. Het Manifest somde op wat er allemaal beter kon.

Ons defensief werk heeft geloond. De nieuwe gewestregering had een andere visie op t&t. Ze verwees het oude regeringsbesluit naar de prullenmand en keurde het bestemmingsplan af.

Ze draaide het hele proces terug : eerst moest er een richtschema komen. Dat gaat zo : het Gewest duidt een studiebureau aan via een "beperkte offerteaanvraag". Die schrijft een ontwikkelingsschema, een plan. Alle betrokken "actoren"¹ moeten hun zeg doen daarover. De Brusselse regering zet dat plan om in een regeringsbesluit en dat besluit leidt dan weer tot een bijzonder bestemmingsplan. Allemaal documenten die zeggen wat er wel en wat er niet komt in de Goog in kwestie. En deze manier van werken geldt voor t&t, rac en in principe voor alle Googs.

We doen het Gewest een voorstel : wij zullen ons met t&t en het rac gaan bezig houden. Wij zullen zorgen dat de bewoners ook kunnen meepraten over die richtschema's. Voor beide Googs.

Bral wordt de officiële googlandvaarder

Het jaar onzes heren 2004 loopt helemaal op haar einde wanneer we bericht krijgen dat de gewestregering ons voorstel aanneemt. We krijgen de officiële opdracht vanaf 1 januari 2005 "het overleg te vergemakkelijken tussen de inwoners en de Brusselse Hoofdstedelijke Regering in het kader van de uitwerking van richtplannen van gebieden van gewestelijk belang of van hefboomgebieden". Mooi zo. Dat hadden we zelf niet ronkender kunnen zeggen.

Inter Environnement Bruxelles, Ieb, krijgt in één adem dezelfde opdracht maar dan voor 4 andere Googs: Weststation, het Hefboomgebied rond het Zuidstation, Matonge en een vierde zone die nog nader te bepalen is. In 2006 valt de keuze op de Europawijk. Samen met Ieb en de overheid werken we onze aanpak uit voor alle Googs.

Nog een goed nieuwtje: de Vlaamse Gemeenschapscommissie geeft ons via het stedenfonds bijkomende centen om rond t&t te werken. Daar kunnen we wat dieper gaan en een netwerk uitbouwen van verschillende organisaties en bewoners uit de omliggende wijken.

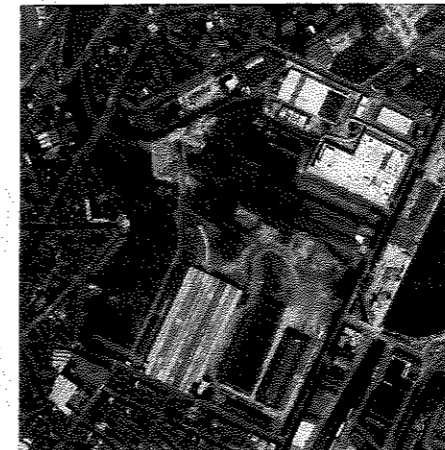
Vershillende keren wordt de selectieprocedure van de studiebureaus uitgesteld en dus kunnen we ook niet echt beginnen werken rond het richtschema. We beginnen al te vrezen dat er niets van komt. Het voordeel is dat we genoeg voorbereidingstijd hebben. Het komt dan maar hier op neer : 2005 is warm lopen om in 2006 te scoren.

Het gaat om een pilootproject. Het is de eerste maal dat de regering zo'n planningsprocedure op poten zet en blijkbaar wil ze van bij het begin rekening houden met de mening van de bewoners. Het succes van dit project zal grote invloed hebben op de toekomstige

¹ de gewestregering, de betrokken Gemeenten, de verschillende administraties, de betrokken parastatale instellingen (NMBS, haven van Brussel, MIVB, Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappij Brussel, Brusselse Gewestelijke Huisvestingsmaatschappij), de promotoren ...

planningsprocedures van gelijkaardige zones. De vraag is : hoe kunnen we zo veel mogelijk bewoners betrekken bij een planningsproces dat vele jaren in beslag zal nemen? Het is dus ook van groot belang een participatieve methodologie te ontwikkelen die overdraagbaar is.

Omdat we de wijsheid niet in pacht hebben, richten we een externe denkgroep op. Soort raad der wijzen - je kent dat. We roepen deze mensen samen om onze methodologie verder uit te werken, bij te sturen en te evalueren.

Thurn & Taxis, de vlakte van Goog

Begin 2005. Van een studiebureau is niks te bekennen. We hebben tijd genoeg en dus zetten we met het platform een stap terug. Samen met het Maritiemcomité en het Maria-Christina / Koningin / Stefaniacomité verspreiden we een enquête. We organiseren een boottocht en een wandeling op de site en we zetten twee denkdagen op. We verzamelen de mening van heel wat mensen en bundelen die in een nieuwe discussietekst van basisprincipes. De verschillende "actoren" krijgen zo'n tekst van ons cadeau.

De ruime voorbereidingstijd loont. Wanneer de regering eindelijk begint aan haar beperkte offerte-aanvraag voor de opmaak van het richtschema, zit onze tekst in de bijlage van het lastenboek. De vijf geselecteerde studiebureaus krijgen onze tekst dus mee als verplichte leesvoer. We mogen de tekst ook voorstellen op een Informatievergadering met het begeleidingscomité en vijf bureaus. Tot onze spijt mogen er geen bewoners bij zijn.

Eind 2005 richten we onze pijlen elders. We willen het lokaal platform t&t verbreden. Samen met lokale organisaties en buurtbewoners uit de 3 omliggende wijken organiseren we TouT publiek, een feest op t&t. Zo willen we meer bekendheid geven aan de site en aan het hele planningsproces. Veel buurtbewoners zijn nog nooit op de site geweest en kunnen zich niets voorstellen bij t&t. Daar moest absoluut verandering in komen. We vragen ook aan de overheid om de site van t&t publiek te maken. Als uitnodiging voor het feest verspreiden we eerste informatiekrantje "TouT publiek" in de wijken.

Uit Tout Publiek, infokrantje over t&t voor de wijk :

Waarom een krantje over Thurn & Taxis?

T&T is een site met een lange geschiedenis en veel wilde plannen. We zijn nu echter aan een nieuw hoofdstuk begonnen. Binnenkort begint een studiebureau te werken aan een document dat bepalend zal zijn voor de toekomst van t&t. En de toekomst van t&t is bepalend voor de toekomst van de wijken er rond.

Voor het eerst krijgen de buurtbewoners een vinger in de pap bij dit grote project. Maak er gebruik van! Geef je visie via de bevraging verder in dit krantje of beter nog... kom massaal naar het **feest op t&t!**

De naam van het feest 'TouT publiek' draagt een duidelijke boodschap in zich: de site toegankelijk maken voor iedereen via open ingangen, werkgelegenheid creëren, woningen bouwen, ontspanning voorzien... en dit allemaal op t&t en voor de mensen uit de omliggende wijken.

Mensen motiveren om mee te stappen in een lang durende en vooral ook vage planningsprocedure is geen evidente zaak. Je moet naar hen toegaan en hun het belang uitleggen van de planning van dat enorm gebied in verandering en het belang ervan voor hun wijk en hun leven. We zijn present op de verschillende wijkfeesten in de Maritiemwijk en Maria-christinawijk om de buurtbewoners te informeren over de planningsprocedure van Thurn&Taxis. Met de enquêtes en discussieteksten bij de hand stappen we naar de mensen om hun te motiveren mee vorm te geven aan het bewonersstandpunt over de ontwikkeling van t&t en hun wijk. Enquêtes worden spontaan ter plaatse ingevuld en mensen discussiëren samen over wat er nu al dan niet moet komen op t&t.

op weg naar Rac, de Hoofdstad van Goog

In tegenstelling tot t&t bestaan er in de buurten rond het RAC geen sterk uitgebouwde wijkcomités. In Sint-Joost zijn er wel allerlei lokale organisaties aan het werk. De meeste mensen die zich actief engageerden staan echter veelal los van de bestaande structuren.

Mobiliseren dus! We leggen contact met de bestaande organisaties; we verspreiden affiches; in den "Bas-Fonds" steken we ook een folder in de bussen. En dan de belangrijkste strategie : onze vliegende medewerker Steyn werkt zich intensief in bij de cafés. Stilaan gaan mensen door vertellen wat er op til staat en komen de contactgegevens van de eerste geïnteresseerden binnen.

Al deze mensen krijgen ook altijd uitnodigingen en een uitgebreid verslag of info per mail of per post.

In && zetten we een eerste bijeenkomst op. We willen de mensen uitleggen dat ze in een hefboomgebied wonen en wat voor gevolgen dat heeft. We willen hen vooral de uitdagingen schetsen. Een 2de bijeenkomst is een 'atelier'. De mensen komen samen per wijk om een gestructureerde analyse van de eigen wijk te maken en vervolgens hun wijk voor te stellen aan de andere wijken. Op een derde ontmoeting maken we een **synthesetekst** en buigen we ons over de **verbinding RAC-Kruidtuin**. De synthesetekst is de basis voor verdere discussie en komt ook in het lastenboek voor de studiebureaus. We stellen deze synthesetekst ook voor aan de volledige groep geïnteresseerden. En meteen ook de planning van het overleg in 2006. Ook de mensen die niet op de laatste vergadering waren, kunnen dus hun mening geven.

Nu is het zaak de visie van de omwonenden zo duidelijk mogelijk voor te stellen aan de vijf studiebureaus die de eerste selectie overleefd hebben. We plannen een wandeling met de bureaus en de omwonenden. Dan kunnen de omwonenden de mogelijkheden en obstakels van de site aanwijzen, vanuit hun eigen ervaring. Maar tussen droom en daad staan juridische obstakels en dergelijke en we moeten de wandeling afblazen. De vijf bureaus moeten exact dezelfde informatie krijgen om juridische steekspelletjes achteraf te vermijden. Daarom vallen we terug op een simpele voorstelling van de synthesetekst op het begeleidingscomité. Niet getreurd.

We komen nog een vierde keer samen. Kwestie van de schwung niet te verliezen nietwaar. Om iedereen op de hoogte te stellen van de **laatste ontwikkelingen en ter voorbereiding van het begeleidingscomité** werd er een vierde keer samengekomen. Met verschillende organisaties uit Schaarbeek/Sint-Joost werd hiervoor reeds apart samengezeten.

In selecte groepjes werken kan interessant zijn maar heeft beperkingen. Wij horen en lezen graag een maatschappelijk debat over de toekomst van het Rac. We zijn paraat op de **open momumentendag** met wandelingen rond de site. Deze extra aandacht voor de site zorgt ook voor een grotere interesse bij de omwonenden.

plein open air

We nemen weer deel aan PleinOpenAir. Wat bescheidener dan in 2004 maar – laat ons zeggen : toch niet te versmaden. Als vervolg op de toerdézir van vorig jaar, organiseren we een debataavond over de Googs. Eerst tonen we de film die Plus t&t te Laat samen met de mensen maakte over het Rac & PleinOpenAir 2004. Daarna tonen we de film van de ToerdézIR en tot slot maken wij een update van de Googs die tijdens de toerdézir besproken werden. Als dessert krijgen we nog een interessante discussie over de gestarte procedure van het richtschema.

Noordwijk, twilight zone

De Noordwijk is een schemerzone aan de rand van Goog. In eerste instantie er in maar wanneer het er echt op aan komt er uit. In het gewestelijk bestemmingsplan ligt het in het hefboomgebied Thurn & Taxis maar uiteindelijk is het niet opgenomen in de perimeter van het richtschema Thurn & Taxis. Dat wil niet zeggen dat wij het links laten liggen. De ontwikkeling van t&t zal zeker ook een invloed hebben op de Noordwijk. Vermits dit al een fragiele buurt is, volgen we ook de situatie in de Noordwijk op de voet.

In 2005 ging het bijzonder bestemmingsplan 'helihaven' voor de tweede keer in openbaar onderzoek, Bral reageert hierop samen met Riso Noordwijk, nu samenlevingsopbouw Noordwijk. We zijn bezorgd omdat het geplande nieuwe kantorencomplex de woonas langs de Antwerpse Steenweg doorbreekt. En we vinden geen globale visie terug in dit plan; de Stad Brussel houdt geen rekening met de perimeter van het hefboomgebied of met het richtschema t&t. In de Noordwijk staat de agenda van de projectontwikkelaars nog steeds vooraan.

Met Erasmus in Neerpede, de uitgestrekte landerijen van Goog

Op een stuk van de parking van het Erasmusziekenhuis en op de velden aan de overkant ervan dook plots een project op om er 2500 woningen in te planten (zie artikel woningen vs groene ruimten). Ongeruste buurtbewoners bonden de bel aan de kat en vroegen onze steun. Na een bezoek aan de site en een blik op de plannen werd al snel duidelijk dat hier een steriele kunstmatige slaapstad in de maak was. Los van het feit of het überhaupt wenselijk is zo'n lap groen op te offeren en of dit de wenselijke plek is (er ligt een golfterrein naast) is het ook duidelijk dat zo'n zone ook een "in gemeenschappelijk overleg te ontwikkelen gebied zou moeten zijn". Dus niet iets dat

men er "en stoemelings" snelsnel doordruwt.

De plannen zijn teruggefloten en de gemeente gaat nu een Bijzonder Bestemmingsplan laten opstellen voor beide stukken langs de ring. Hierbij zouden ook de buurtbewoners betrokken worden. Het is goed dat beide delen in de studie woren opgenomen maar voor ons zou het nog verder mogen gaan. Verschillende andere projecten in de buurt staan of stonden op stapel. Wij pleit(t)en dan ook voor één globaal richtschema om tot een geïntegreerd en gedragen project te komen voor de toekomst van Neerpede.

Europa, de aliens in het land van Goog

Het heeft veel voeten in de aarde gehad, veel mails, verschillende partnerwijzigingen en budgetaanpassingen maar in het voorjaar komt het APaNGO-project dan toch op gang.. De administratie en formaliteiten om in aanmerking te komen voor de Europese subsidies, zijn niet te onderschatten. Gelukkig blijft er ook nog tijd voor het inhoudelijke werk.

APaNGO staat voor Advocacy, Participation and NGO's in Planning en kadert binnen het Europese Interreg programma.

De andere partners zijn PAL (Planning Aid for London), het Amsterdamse Stadsdeel Geuzenveld, Spectacle

Productions (Engeland) met als projectverantwoordelijke TCPA (Town and Country Planning Association, England). Het gemeenschappelijke doel is ieders deskundigheid te verhogen en een netwerk op te bouwen dat zich richt op het betrekken van bewoners bij regionale planning. Naast het algemene onderzoekswerk en bevraging van zusterorganisaties heeft elk van de partners één of meer eigen lokale projecten. Bral vzw koos voor de Europawijk.

Het gemeenschappelijke studiewerk eist eerst de meeste aandacht op. We willen onderzoeken wat er zoal voor interessants gebeurt op het vlak van inspraak in België en de andere landen van Noord-West-Europa. De resultaten tot dusver zijn te bekijken op www.apango.net.

Elk van de partners nodigt de anderen uit voor de Steering Group Meetings: Londen in maart, Amsterdam in juni en Brussel in december.

In Amsterdam en Brussel stellen we de lokale projecten voor. De Stad Amsterdam voert een renovatieoperatie door in een sociale woonwijk (eendrachtsparkbuurt Amsterdam West) en in het kader van APaNGO werken ze met de bewoners aan de identiteitsbepaling van de vernieuwde buurt.

In Brussel willen we APaNGO gebruiken om ons werk in de Europese wijk in de kijker te zetten. De verschillende bewonersorganisaties van Coördinatie Europa hebben midden jaren negentig hun toekomstvisie neergeschreven in 'Wijken voor Europa'. Bondig samengevat was hun standpunt dat de twee grote assen die de wijk doorkruisen moeten versterkt worden in hun residentiële en culturele functies, als tegengewicht voor de uitbreiding van de Europese Instellingen. In de voorbije tien jaar is er in de wijk veel veranderd, o.a. als gevolg van de verdere uitbreiding van de EU en de bijhorende vraag naar meer kantoorruimte. Hoewel er in het recente verleden verschillende overheden elk hun studie hebben laten uitvoeren voor ongeveer dezelfde perimeter, kunnen we nog steeds niet van echte gestuurde planning spreken. In het beste geval mogen bepaalde bewoners als bevoorrechte getuigen hun mening zeggen.

Hoewel er geen echt operationeel plan voor de hele wijk op stapel staat, wil Bral vzw in het kader van APaNGO met de comités de vroegere standpunten actualiseren en zondig bijsturen. Als reactie op de versnipperde aanpak van zowel overheid als privé lijkt het ons noodzakelijk dat bewoners wel een globale visie ontwikkelen.

De mening van Nancy van Planning Aid for London :

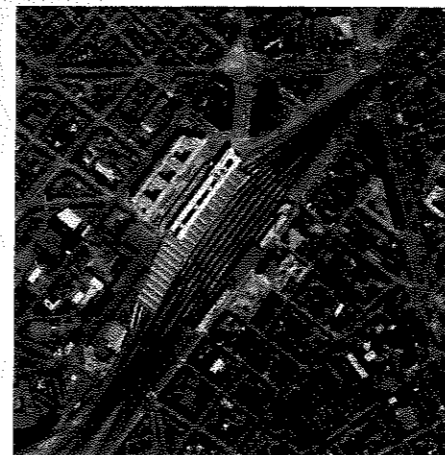
The problems in Brussels are common to all of the partner states (though maybe a little more acute in Brussels). Overcoming apathy through community participation is very important part of the project and hopefully the lessons learnt from the reactive nature of the Brussels system will be borne in mind when constructing plans for local communities in the future. In particular it was interesting to see the detailed zoning applied at the municipality level, how it formed a basis for consultation with the public but due to the fact that most zoning changes appear to happen before consultation

occurs is probably one of the main causes of the community apathy.

Ondertussen is het business as usual in de Europese wijk. In het voorjaar is er een openbaar onderzoek voor de verbouwing van het Borschettecentrum aan het Jourdanplein. Als congrescentrum voldoet Borschette niet meer voor de Commissie. De eigenaar wil toch graag de EU als huurder houden. Hij wil de vergaderzalen ombouwen tot bijkomende kantoren. Ondanks een stevig protest tegen de blinde gevels langs de Etterbeekse steenweg krijgt hij toch een vergunning. Ook de EU bevestigt zijn huurovereenkomst.

Een andere oude koe geraakt eindelijk uit de sloot. We leven al zo'n twintig jaar met de belofte dat er woningen komen op het terrein 'Comines-Froissart'. Die moeten dienen als compensatie voor de bouw van Justus Lipsius, de Ministerraad, in een woongebied. Het terrein is volgens een grillige perceelgrens verdeeld. Voor het eerste deel dient de eigenaar in april een aanvraag in voor woningen en een hotel. Er komt nog geen beslissing over het dossier en de bevoegde Brusselse schepen maakt zich sterk dat hij de twee promotoren kan doen samenwerken voor een globaal project. In december heeft dit nog geen concrete vorm gekregen. Geduld is een schone eigenschap.

We volgen ook de dossiers op voor een crèche voor Europese baby's, de heraanleg van het Schumanstation, de verbouwing van de Résidence Palace en de Real Lex. En we nemen deel aan de Ronde Tafels van de Koning-Boudewijnstichting. De Stichting roept de verschillende betrokkenen bijeen om enkele aspecten te belichten van Brussel als Europese hoofdstad.

Het wilde westen van het Zuid

In het Land van Goog loeren de gevaren om elke hoek. Obscure genootschappen van projectontwikkelaars zwaaien er de plak.

Begin mei krijgen we een noodkreet van een aantal bewoners uit de zuidwijk. Ze hebben een brief gekregen waarin ze aangemaand worden om hun woning voor eind augustus te verlaten. We rijden uit om hen te steunen in hun strijd tegen Goliath.

Aan het Zuid is alles natuurlijk begonnen met de komst van de tgv-terminal. Meteen stak het spook van de speculatie de kop op. Voor vier huizenblokken kwam er

een onteigeningsplan, hoofdzakelijk voor kantoren. Een blok is voor de helft afgebroken en heeft een viertal jaar braak gelegen zonder dat er iets mee gebeurde. Uiteindelijk beginnen de werken eind 2005, vlak voor de verjaring van de vergunningen.

Meer dan 10 jaar later is er nog niet veel gebouwd. De blikvanger, de grote kantoortoren langs de Fonsnylaan, is zelfs maar half in gebruik. De andere blokken liggen er verwaarloosd bij. Heel wat mensen wonen er in dichtgemetselde huizen, tussen gapende holtes van afgebroken panden. Het onteigeningsplan belemmert al meer dan tien jaar investeringen en renovatiewerken in deze Goog. Gezien de nood aan betaalbare woningen in Brussel is het ook niet verantwoord de bewoners op straat te zetten zonder hen vooraf een alternatief te bezorgen.

Het wijkcomité zet stappen. Samen met hen en andere partners versturen we brieven naar de Minister-President, tevens de burgemeester van Sint-Gillis. We halen de pers er bij, organiseren conferenties en interpellaties. De oplossing ligt voor ons in een overleggroep met nv Brussel-Zuid, Cafu, kabinet en de bewoners. De problemen en vragen van de bewoners over het project moeten daar aan bod komen. Ook het gebrek aan duidelijke informatie, aan sociale hulp ... Maar de overheid heeft last van dovemansoren en het overleg komt er niet.

Veel mensen hebben onder de enorme druk hun woning verlaten. Maar veel mensen blijven omdat ze gewoon geen andere mogelijkheden hebben.

zeker wonen

Sint-Joost

Sapiens

Sinds een tijdje zijn we ons lokaal werk in Sint-Joost aan het afbouwen. Een groep bewoners willen nu met onze steun een lokale vereniging oprichten die onze opdracht van geïntegreerde wijkontwikkeling zou overnemen. Dat past naadloos in de oprichting van een intercultureel centrum in de oude schoolvleugel tussen het Houwaert- en het Bossuetplein. Dat centrum met de roepnaam 'Sapiens' wil een kloppend hart zijn voor de wijk. Onze lokale vereniging zet zich resoluut voor de kar van het Sapiensproject.

Het jaar begint vrij goed voor Sapiens. Onze contacten met de Gemeente, eigenaar van de schoolvleugel, verlopen vlot. Veel verenigingen en bewoners zijn aanwezig op een overlegmoment in het gebouw. De Gemeente engageert zich om de zaal op het gelijkvloers voor te behouden voor Sapiens en denkt na over afgescheiden kantoortje in de zaal. Voor onze lokale vereniging in wording is dat belangrijk. We hebben goede hoop.

Onze nieuwe medewerkster Catherine gooit zich Sint-Joost en maakt een stevige groep mensen enthousiast om het centrum leven in te blazen nemen. Samen met gemeenschapscentrum Ten Noey organiseert ze ook een buurtfeest waar ondermeer Sapiens zich voorstelt.

Maar al gauw verwatert onze hoop. De Gemeente begint aan een duizelingwekkende doorschuifoperatie met verenigingen en diensten die tijdelijk een ander onderkomen moeten vinden. Sapiens is telkens de noodlocatie bij uitstek. Tussenin is de zaal een tijdlang vrij en meteen willen de trekkers van Sapiens, met onze steun, beginnen met activiteiten. Als testcase nemen we een filmdebat. Maar de akoestiek blijkt vreselijk en ook de sleutel van de zaal vast krijgen, is telkens weer een lijdensweg. We voelen ons matroos op een losgeslagen schip. We vragen de Gemeente snel om een schipper voor dit project.

Als klap op de vuurpijl duiken in de kelderzaal vochtproblemen op. De vereniging die daar gehuisvest was, verhuist nu voor langere tijd naar boven want de kelder moet opnieuw aangepakt worden. Eind 2005 stelt de Gemeente ons voor om tijdelijk een ander onderkomen te nemen. Ze doet ons ook enkele voorstellen. We plannen daar in 2006 werk van te maken.

In afwachting van een lokaal voor het intercultureel centrum, stellen we de verzelfstandiging van de lokale vereniging nog even uit. We werken rustig aan de statuten en aan het toekomstig beheer van het intercultureel centrum. De trekkersgroep stelt voor dat het beheer van Sapiens bij een gemengde groep komt te liggen, met bewoners en verenigingen er in. De Gemeente is niet meteen enthousiast maar zegt ook niet neen. Ze vraagt ons goede voorbeelden van elders. Dat is ook een klus voor 2006.

Kankers

Gelukkig werken we ook nog rond renovatie. Dat werk verloopt onverhoopt goed. Onze haalbaarheidsstudie van de renovatie van twee stadskankers met achterbouw is in zeer goede aarde gevallen bij de Gemeente. Ze laat ons weten dat ze van plan zijn om de panden aan te kopen. En ze nodigt ons uit op een workshop over het huisvestingsplan. Onder impuls van het grootstedenbeleid weliswaar maar kom ... Wij grijpen de gelegenheid in elk geval aan om diverse ambtenaren aan te spreken over het probleem van leegstand. We vinden hen allemaal bereid om de koppen bij elkaar te steken en stellen een datum voor.

Begin juni zijn alle diensten die te maken hebben met het leegstandsprobleem aanwezig : financiën, stedenbouw, de juridische dienst, de hygiëne-inspectie, het kabinet van de burgemeester, de vastgoedregie. Ook het sociaal verhuurkantoor en de Brusselse Bond voor het Recht op Wonen zijn op het appèl. Transversaal werken dus – nooit gezien in Sint-Joost. Een precedent mogen wij hopen. Wij dopen het kindje Wijkgetouw/Métiers à tisser. Dat was de titel van een oude SIF-project van ons waarin we juist dit soort zaken wilden stimuleren. Nu is de tijd er rijp voor.

Samen met de Bond geven we de gemeentediensten een **overzicht van de wettelijke instrumenten** die we in de toekomst kunnen inzetten. We stellen de fiches voor die we uitgewerkt hebben. Eén fiche voor elk leeg pand waarrond we werken en waarop we alle vorderingen bijhouden.

Tijdens de tweede vergadering is ook een ambtenaar van een andere gemeente aanwezig. Iedereen wisselt gretig ervaringen uit. We bespreken **7 specifieke stadskankers** en zoeken samen naar oplossingen. Drie panden zijn dankzij het wijkgetouw op weg naar een oplossing. We hebben de Gemeente informatie bezorgd over de procedure bij aankoopsubsidies en de Gemeente neemt nu de nodige stappen om voor twee panden een subsidie aan te vragen voor 2007. Daarnaast hopen we de eigenaars van het derde pand te kunnen bewegen hun huis te verkopen. Ook voor de andere dossiers hopen we een oplossing te vinden.

Een derde vergadering wordt uitgesteld tot begin 2006 maar de dynamiek is er. De Gemeente wil zelfs zoeken naar mogelijkheden om een verantwoordelijke huisvesting aan te nemen die dit proces ook zou trekken. We zijn enthousiast.

Onze opdracht in Sint-Joost is er niet alleen voor lege woningen. Ook de gevulde interesseren ons. We drukken **twee informatieve onderleggers** die info moeten brengen tot in de eetkamer van ons doelpubliek. De eerste onderlegger zoomt in op onderhoud en herstellingen van daken en de andere op vochtproblemen. We verspreiden ze in Sint-Joost via de lokale vzw's. We houden ook twee **info-avonden** over deze thema's. We geven dit jaar ook **18 mensen** advies bij hun renovatie.

Romeinse zuilen & Gebogen glas

C (26) & H (51) treffen na meerdere pogingen B (74) thuis aan in zijn groot verkrot herenhuis in Brussel. Hij ontvangt hen wantrouwig aan de wentelpoort, wat ooit een kolossale koetspoort moet geweest zijn. Al pratend winnen ze B's vertrouwen en mogen ze binnen. Een huis met Romeinse zuilen, gebogen glas, statige deuren, een vier verdiepen ruime eiken wenteltrap. Terwijl hij gesticulerend expliceert, dringen ze stap voor stap dieper door in alle richtingen. Zowel in de kelder met een stookolievat van vijftigduizend liter (!) als in de vertrekken van zijn Poolse artistieke medebewoonster die vijftien jaar geleden naar een rustoord vertrok, gedementeed. Elke kamer desolaat en bedolven onder rommel. Het verdiep van de Poolse artieste staat onaangeroerd, kasten overladen met kunstboeken en aan de kroonlijst bestofte kapstokken met haar ooit zo chique blouses en rokken. Vertrokken met vertrekken volgestouwd met stapels kleding op de zetels. Een nooit geziene verzameling ranzige schmink.

De Polonaise

B hamstert papier. Alsof hij kranten & tijdschriften van heel zijn leven heeft bewaard. Zijn mistroostig verhaal grijpt C & H aan. Terwijl C luistert, kijkt H verder rond. Het huis heeft een grote verwilderde tuin midden in de grootste stad van het land. De struiken gingen hun ongesnoeide gang zodat de tuin ontoegankelijk werd. Pas van op de tweede verdieping, die van de Polonaise, kunnen ze over de wilde struiken heen turen. H klimt boven op een gietijzeren radiator om nog verder te reiken. In de tuin staat een heuse filmzaal, B is er in geen vijftien jaar nog in geweest. C wil ook kijken. Hoewel in lompen gekleed, moet hij ooit een heer van stand geweest zijn. Hij helpt haar op de radiator door haar uitdrukkelijk op te tillen met beide handen in haar lenden zoals alleen balletdansers dat kunnen. Door de inspanning ontsnapt er hem een pruttelend windje. *Je m'excuse.*

Een niet-papieren vrouw

Als ze is uitgekeken op zijn onroerend goed, neemt hij haar hand en steunt haar bij het sprongetje van de radiator. Wat ze net zo goed zonder hulp kon. Hij is getroffen door haar belangstelling en gegrepen door haar jeugd. Zij in de ban van zijn verhaal en begaan met de vergane glorie van heer en huis. Zoniet had ze zijn hulp afgeweerd of misschien zelfs licht verontwaardigd gegild toen hij haar optilde. Hoe lang mag het geleden zijn dat hier nog een *niet-papieren* vrouw van zesentwintig jaren passeerde? Terwijl hij haar uit de doeken doet hoe hij zich wapent tegen de kou met vijf lagen truien en lange winteronderbroeken, zwerft H verder, opent behoedzaam elke deur. Behalve de deuren die uitgeven op de tuin en die B beveiligde met lege conservenblikken om gewaarschuwd te worden wanneer er weer ongewenst bezoek binnenbreekt; Kinderen die zijn vensters stukschieten met katapulten of uit zijn op een flutbuit. Alle ramen langs de straatkant zijn verduisterd door zware rolluiken die niet meer open kunnen. H belandt onverwacht in het enige kamertje dat B nog bewoont. De op één na kleinste van het hele huis. Ze is amper groot genoeg voor een bed, een nachtkastje, een elektrisch vuurtje en stapels kranten tot halverwege het raam. Luiken potdicht, als verlichting een vergeelde bureaulamp van misschien 40 watt. Het ruikt er vaag naar zure schimmel. Iets nadrukkelijker dan in de rest van het huis. De muren hangen vol met vrouwenfoto's. Sterren uit zijn kinderjaren, kuis glimlachende fifty-vrouwen aan-gevuld met jonge Flair en hier en daar sensuele trendy reclame. Nergens blote borsten, wel een paar speelse niemendalletjes. Liggend in zijn bed staren honderd vrouwen hem aan. Hij kijkt in hun blauwe ogen en in hun preutse tot wulps aangeboden décolletés. Hoe diep kijken papieren ogen in een haveloze ziel?

Euros & de eenzame man

We nemen afscheid met langdurig handen schudden en met veel *au revoir*, iets meer voor haar dan voor H. Slaapt hij met één trui minder vannacht?

We zakken langs de Rue de la Rivière, de hoerenbuurt, af naar het Noord-peep-station. Hoeveel graden warmen (wij) mannen op van *attention & chaleur payés*? Hoe bloter hoe warmer?

Mommenateliers

De Gemeente Sint-Joost heeft de oude kunstenaarsateliers van Mommen aangekocht. De dreiging van een sloop is daarmee afgewend maar er duiken nieuwe kopzorgen op. De ateliers moeten nu opgeknapt worden om te voldoen aan de wooncode. Bral vzw steunt de kunstenaars in hun strijd voor behoud van het karakter van de woningen als atelier. Ook de nieuwe beheersvorm via een autonome gemeentelijke regie doet nieuwe vragen rijzen. Ten derde helpen we de vzw in hun pogingen om de zaal uit te bouwen als een collectieve wijkinfrastructuur. We betrekken hen op onze beurt bij het denkwerk over de multiculturele zaal 'Sapiens'.

Mobiliteit

In 2005 gaat het gedurfde mobiliteitsplan van Sint-Joost in testfase. Bral vzw richt een werkgroep mobiliteit op om de evolutie van de test op de voet te volgen. Wanneer de test het doel dreigt te missen omdat veel automobilisten een verbodteken negeren aan de bussluis, houden we een ludieke actie met bewoners om respect te vragen voor de test. Samen met Yota zetten we een actie op waarbij kinderen de straten onder de loep nemen om hun gedacht te zetten. En we helpen een andere groep bewoners om verkeerstellingen te houden in hun straten. De Gemeente stuurt het plan bij op basis van de tussentijdse cijfers.

opbouwwerk Chicago

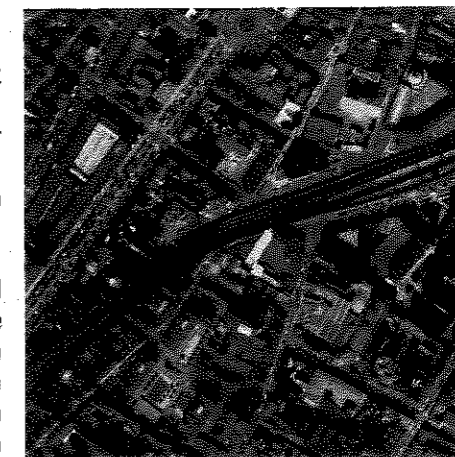
Bral vzw helpt de collega's Riso-Chicagowijk een handje via een zitje in hun stuurgroep. Ook in deze wijk "voelen we nattigheid" : de opbouwwerkers willen ook iets doen aan de vochtproblemen in de woningen van de buurt. Onze ervaringen in Sint-Joost komen hier van pas.

who's who

Wie dacht dat dancings geen staarten hebben, is er aan voor de moeite :

de Who's Who's Land in de buurt tussen Fontainas en Manneke Pis krijgt een ferme slingerstaart.

Jarenlang hadden de bewoners van Centrum-Nieuwland geknokt tegen de immense overlast van deze megadiscotheek. Alle rationale argumenten waren tegen de Who's Who's : de dancing lag in het midden van een woonstraat, was nauwelijks geïsoleerd, had geen mobiliteitsbeleid en geen milieuvergunning ... Na jaren koppig verder doen, leek het comité over het hele front te winnen : eerst werd hun project voor de heraanleg van de straat uitgevoerd en daarna werd de dancing gesloten.

Maar nu dus die staart. Het Ocmw van Brussel Stad heeft het gebouw gekocht en wil er een 'Centre Laïque Maghrebin' installeren. Het Ocmw spreekt enkele mensen aan die met dat doel een vzw oprichten en de Stad bekomt een stevige subsidie van het federaal grootstedenbeleid voor de renovatie van het pand.

De bewoners zijn op hun hoede : dat centrum klinkt goed maar wie garandeert ons dat de activiteiten deze keer op een deftig uur zullen eindigen? Samen met hen verdiepen wij ons in het dossier en we merken dat het weinig om het lijf heeft. Niemand schijnt te weten wat voor soort activiteiten in het nieuwe centrum zullen doorgaan en nergens staat genoteerd wie dat gaat betalen en hoe. Een subsidiedossier is er niet, een programmatie evenmin. Het comité vreest dat het centrum de zaal zal verhuren om inkomsten te verzekeren. Meteen doemt het beeld op van nieuw nachtelijk festijn.

Wij vinden dat dit project op de eerste plaats rammelt langs alle kanten. Een dure renovatie starten zonder goed te weten waarvoor het gebouw moet dienen en of dat allemaal wel maatschappelijk nut heeft, is zonder meer slecht bestuur. We steunen het comité en organiseren samen een persconferentie. Op de conferentie stelt het comité een alternatief plan voor : het pand ombouwen tot 27 sociale woningen.

Anders mobiel

In 2005 beheert Bral 2 grote projecten onder de noemer mobiliteit & participatie. In 2004 startten we reeds met Inter Environnement Bruxelles participatie aan de opmaak van de gemeentelijke mobiliteitsplannen van Anderlecht, Jette en Evere. We krijgen daarvoor subsidies van het Brussels Gewest. In 2005 werken we hieraan voort en starten ook een pilootproject met de MIVB "lijncomités".

Rode draad doorheen dit project is burgers van meet af aan betrekken bij de opmaak van een duurzaam mobiliteitsbeleid en kom af te maken met het NIMBY fenomee,

Verder hebben we een aantal grass roots acties gevoerd en ons geconcentreerd op een aantal grotere mobiliteitsdossiers.

mobiliteit en participatie in Jette, Evere en Anderlecht

Dit tweejurig pilootproject toont aan hoe belangrijk het is een participatief proces (informatie - sensibiliseren - consultatie - overleg) op te zetten met bewoners en gebruikers in het kader van de ontwikkeling van een Gemeentelijke Mobiliteitsplan. Het belang hiervan manifesteert zich op verschillende wijzen:

1. Een betere relatie tussen de politieke overheid en de bevolking. De bevolking voelt zich gehoord, betrokken en ziet haar opmerkingen, suggesties en vragen opgenomen in de ontwikkeling van het plan. De bevolking begrijpt beter de standpunten van de gemeente en de bedoelingen van een duurzaam mobiliteitsbeleid.
2. Een gestructureerde uitwisseling tussen bewoners, handelaars, gebruikers. Een debat, een ervaringsuitwisseling, een sensibilisering over andere mobiliteitsaspecten. De bevolking begrijpt de noodzaak en de moeilijkheid om verschillende aanwezige mobiliteitsvisies te verenigen.
3. Een kwalitatieve verbetering van het project als gevolg van de vragen, opmerkingen en suggesties van de bewoners.

Veel hangt af van de motivatie van de overheid om een participatief proces met de bevolking op gang te brengen en de middelen die daarvoor ter beschikking worden gesteld.

Volgens Bral en IEB moeten bewoners van bij het begin betrokken worden bij elk stedenbouw- en mobiliteitsproject. Het proces kan verschillende vormen aannemen, maar de regels van het "participatiespel" moeten gerespecteerd worden. Verbeelding en eenvoud, aangepaste technieken en politieke wil... Aan u om de tandem te berijden!

Concreet hebben Bral en IEB de bevolking Vóór het openbaar onderzoek ingelicht over de inhoud van het plan. We doen dat via artikels in het gemeentebblad, een tentoonstelling met permanenties, een "gastenboek" waarin mensen hun opmerkingen en contactgegevens kunnen nalaten, een tekenwedstrijd voor kinderen...

Om het klassieke schema van openbare vergaderingen te doorbreken, organiseerden we workshops.

Begin 2006 zullen Bral en IEB het proces afronden met een colloquium en een brochure.

lijncomités

We hebben er een paar jaar voor moeten ijveren maar nu kunnen we eindelijk inspraak organiseren bij grote investeringen in het openbaar vervoer in Brussel. Het uiteindelijke doel: een breed draagvlak en een doordachte inplanting creëren voor mogelijke nieuwe openbaar vervoerslijnen.

Eerst het betere studiewerk. We tronen een vertegenwoordiger van de Mivb mee naar het buitenland. In Cambridge en Straatsbrug maken we kennis met hun aanpak om samen met de bevolking een nieuwe verkeersinrichting in te voeren. We gaan ook naar Londen en Bazel. We zitten rond de tafel met technici,

wijkcomités, ambtenaren en professionelen die van participatie hun vak hebben gemaakt. Het verruimt onze blik op participatie.

En dan steken we een eerste keer de handen uit de mouwen. We organiseren inspraak aan een project van de Mivb. Laat ons maar klein beginnen, denkt de Mivb en ze schuiven een stukje Buyllaan naar voor : het zwarte punt tussen het Devèzesquare en de Generaal Jacqueslaan. Bus en trams lopen er vast in het verkeer. De Mivb wil dat probleem oplossen en meteen de laan en square in een nieuw jasje steken.

Wij hadden liever een grootschalig project gekozen. Het Nimby-fenomeen hangt als een zwaard van Damocles boven ons hoofd wanneer bewoners zich samen met de Mivb, het studie bureau, Inter Environnement en Bral rond de tafel zetten om de heraanleg uit te denken. Gelukkig kunnen we er ook gebruikers bij betrekken. Door verschillende particuliere belangen tegen elkaar af te wegen, kunnen we mikken op het algemeen belang.

We gaan er voor. Met een folder in de wijk en een artikel in de "Metro" nodigen we mensen uit voor ... coproductie-ateliers. Een duur woord voor een panel met 15 leden : bewoners, gebruikers en externen.

Onze panelleden maken foto's van de troeven en zwakten van de Buyllaan. We maken samen een diagnose die leidt tot scenario's. Aan de hand van deze scenario's zal het panel een keuze voor de heraanleg van de Buyllaan maken.

Voor 2006 zitten reeds projecten rond de Elsensesteenweg en de Waterlooosesteenweg in de pijplijn.

Zones 30

Vanaf medio 2005 volgt Bral de ontwikkeling van de zones 30 in het Brussels Gewest nauw op. Het Gewestelijk Ontwikkelingsplan stelt zich namelijk ten doel om heel het lokale wegennet om te vormen tot zone 30. Het zone 30 observatorium van het Gewest stelt vast dat momenteel 18% van het lokale wegennet het zone 30 statuut kent. Er is dus nog werk aan de winkel. Naast het kwantitatief aspect is er ook een kwalitatief aspect. Zones 30 moet infrastructureel degelijk georganiseerd worden, willen ze functioneren.

In 2006 concentreerde Bral zich op 4 concrete zone 30 dossier. Je hebt de eerste testcases zone 30 wijken Onze

Lieve Vrouw ter Sneeuwwijk en het Rad en drie zone 30 projecten in de vijfhoek: kaaien, zennewijk en marollen

- 1) BRAL organiseerde 19 december jl. een bralcafé over zones 30. Een 15 tal geïnteresseerden namen 2 wijken onder de loep die recentelijk tot zone 30 -gebied zijn gevormd: Het Rad in Anderlecht en de Onze Lieve Vrouw ter Sneeuwwijk in Brusselstad. In beide wijken verto(o)n(d)en de zone 30 formule heel wat kinderziektes. Tijdens het Bralcafé hebben we de knelpunten gedetecteerd. De detectie van deze knelpunten gaf aanleiding tot een reeks van aanbevelingen die nu hun beslag krijgen in een platformtekst.

Het aantal zone 30 wijken zal de komende jaren gestaag uitbreiden in het Brussels Gewest. Volgens de laatste gegevens van het observatorium zone 30 van het BUV, is 16% van het lokale wegennet NU zone 30 in het Brussels Gewest. Het is zaak dat ze van meet af degelijk georganiseerd worden opdat de voordelen van een zone 30 onmiddellijk zichtbaar en tastbaar zijn. Deze voordelen zijn: minder ongevallen, betere oversteekbaarheid, minder lawaai, betere woonkwaliteit, minder uitlaatgassen, minder trillingshinder, meer rust en meer ruimte voor ouderen en kinderen. Halfslachtige zones 30 riskeren in hun eigen staart te bijten met als pervers effect dat ze de geloofwaardigheid van nieuwe zone 30 hypotheekers en het maatschappelijk draagvlak voor degelijke zones 30 ondergraven. De aanbevelingen in de platformtekst zijn een bijdrage voor de creatie van degelijke zones 30.

In beide wijken verto(o)n(d)en de zone 30 formule heel wat kinderziektes. Tijdens het Bralcafé hebben we de knelpunten gedetecteerd. De detectie van deze knelpunten gaf aanleiding tot een reeks van aanbevelingen die nu hun beslag krijgen in een platformtekst.

Het is zaak dat zone 30 wijken van meet af degelijk georganiseerd worden opdat de voordelen van een zone 30 onmiddellijk zichtbaar en tastbaar zijn. Deze voordelen zijn: minder ongevallen, betere oversteekbaarheid, minder lawaai, betere woonkwaliteit, minder uitlaatgassen, minder trillingshinder, meer rust en meer ruimte voor ouderen en kinderen. Halfslachtige zones 30 riskeren in hun eigen staart te bijten met als pervers effect dat ze de geloofwaardigheid van nieuwe zone 30 hypotheekers en het maatschappelijk draagvlak voor degelijke zones 30 ondergraven. De aanbevelingen in de platformtekst zijn een bijdrage voor de creatie van degelijke zones 30.

- 2) Rond de 3 zone projecten in de Vijfhoek creëerde Bral een hele dynamiek in de Vijfhoek met een info avond in de Markten en een vergadering met de mobiliteitsverenigingen om het openbaar onderzoek en de overlegcommissie voor te bereiden. Heel dit proces kreeg zijn beslag in een stevig (positief) bezwaarschrift en dito perscommuniqué. Voor de verenigingen is het een uitgemaakte zaak. Een zone 30 wijk betekent:

minder ongevallen, betere oversteekbaarheid, minder lawaai, betere woonkwaliteit, minder uitlaatgassen, minder trillingshinder, meer rust en meer ruimte voor ouderen en kinderen. Het is een totaalconcept dat de stad teruggeeft aan haar bewoners. Hier mag men niet lichtzinnig mee omspringen!!

Bus -en tramplan

Teneinde het hoofd te bieden aan tal van onregelmatigheden op het net en een sterke groei van reizigers zal de MIVB haar bus -en tramnet organiseren. Bral, Fietsersbond, Inter Environnement en tal van andere verenigingen zetten zich rond de tafel en beoordelen het plan op zijn merites. Ons commentaar luidt als volgt:

"In 2007 zal de MIVB de omsluiting van de kleine metroring uiteindelijk voltooien, met een herstructurering van het metro, tram en busnetwerk als gevolg. Voor zowel het bus als het tramplan, neemt de MIVB maatregelen die voort vloeien uit de volgende vaststelling: trams en bussen rijden zich voortdurend vast in het verkeer en ondergaan daardoor onnoemelijke onregelmatigheden en vertragingen.

Het Gewest en de gemeenten dragen hierin een verpletterende verantwoordelijkheid. Zij moeten de openbare ruimte en straten zodanig inrichten dat trams en bussen hun uurrooster kunnen respecten. Het gros van de Brusselse gemeenten zijn weinig enthousiast om meer ruimte te geven aan het openbaar vervoer en dus minder aan het privé vervoer (lees auto). Beleid voeren is immers keuzes maken. Buiten het gebrek aan steun bij de lokale politiek verantwoordelijkheden, moet de MIVB ook werken binnen strikte budgettaire marges.

Deze dubbele houdgreep leidt tot voorstellen waarbij de MIVB terugplooit op haar eigen bestaande beddingen (vnl. ondergronds) en waarbij het tramnet wordt ontkoppeld van de Noord - Zuidtunnel (die enkel nog lijn 3 en lijn 51 zullen ontvangen). Het busnet ondergaat op zijn beurt heel wat amputaties van bestaande grote lijnen om de regelmaat te garanderen op veel kortere lijnen. Dit leidt tot een net met 2 snelheden. Eén performant net en een ander dat dienst doet als aanvoernet. Dat laatste net sukkelt voort in het autoverkeer.

Acties

Levende bussluis in Sint Joost ten Node

Vanaf half april is het mobiliteitsplan van Sint-Joost-ten-Node in een testfase.

Dit plan beoogt een verbetering van de rust en de leefbaarheid van de wijk, een verhoging van het comfort en de veiligheid voor de zwakkere weggebruikers, alsook een gunstigere commerciële snelheid van het openbaar vervoer.

Een aantal belangrijke maatregelen worden gedurende een periode van 6 maanden getest. Het gaat om: het creëren van zones die enkel voor bussen bestemd zijn, verbod van auto's in de Mérinoststraat en de creatie of de inversie van éénrichtingsstraten om het transitverkeer tegen te werken.

Jammer genoeg worden sommige maatregelen niet gerespecteerd door de autobestuurders. Bv.: het stukje straat aan de Oogststraat vóór het Steursplein, dat enkel voorbehouden is voor bussen.

MAAR een geslaagde test voor het mobiliteitsplan en objectieve bruikbare resultaten voor het studiebureau kunnen er alleen maar komen als iedereen het spel eerlijk speelt.

Daarom simuleren vandaag bewoners van Sint-Joost-ten-Node, de Brusselse Raad voor Leefmilieu en Inter-Environnement Bruxelles een levende busfilter. Een mensenketting wil de autobestuurders wijzen op: 'Maak niet ten onrechte gebruik van dit stukje straat voorbehouden aan het openbaar vervoer.'

Help mee de BEV's te installeren!

Negen verenigingen springen zaterdag 26 maart in het zadel om ervoor te zorgen dat het Koninklijk en Ministerieel Besluit over het Beperkt Eenrichtingsverkeer (BEV) uit 2002 ook in Brussel-stad wordt gerespecteerd. Omdat de politieke wil ontbreekt om deze nieuwe wegcode toe te passen, hebben de verenigingen besloten om zelf het werk te doen van de gemeente: om 15u zullen enkele eenrichtingsstraten van de nodige borden worden voorzien waarna fietsers deze nieuwe BEV-straten plechtig in gebruik zullen nemen.

Een BEV-straat biedt tal van voordelen voor fietsers* en staat symbool voor een bevordering van duurzame mobiliteit. Het federaal parlement heeft het belang van de BEV-straten ingezien en keurde in 2002 een KB goed die de algemene invoering ervan in alle Belgische gemeentes vanaf 1 juli 2004 verplicht stelde.

Negen maanden na deze datum van verplichte invoering, moeten wij constateren dat de vorderingen in dit dossier sterk verschillen per gemeente. In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest bijvoorbeeld, zijn er slechts vier van de 19 gemeentes die zich aan de opgelegde termijnen hebben gehouden: Etterbeek, Evere, Jette en Ukkel. Sommige gemeentes hebben inmiddels een deel van hun achterstand in dit dossier weggewerkt. Andere gemeentes lijken het op z'n beloop te laten.

Brussel-stad, het gezicht van het Brusselse gewest, van België en ook van Europa, is zo'n gemeente die niet in staat is gebleken om de termijnen te respecteren. Er zijn weliswaar hier en daar enkele BEV-borden ("M2") te vinden, maar daar blijft het bij. Dit terwijl Brussel-stad een zeer groot aantal éénrichtingsstraten telt vanwege het uitgestrekte grondgebied (vijfhoek, Laken, Haren, Neder-over-Heembeek, ...)

Tijdens de laatste "fietscommissie" van Brussel-stad (28 februari 2005), waarbij de fietsverenigingen samen met de bevoegde schepenen, de gemeentediensten en de politie rond de tafel zaten, bleek dat er van een reële vordering in dit dossier geen sprake was, integendeel...

Voor de negen verenigingen gaat dit te ver! Zij zijn lang genoeg aan het lijntje gehouden. Daarom hebben zij aan de burgemeester van Brussel-stad het voorstel gedaan om een deel van het werk reeds uit te voeren. De verenigingen zullen enkele straten van Brussel-stad voorzien van voorlopige BEV-borden. Brussel-stad is zo niet langer in overtreding met de wet en de fietsers kunnen tijdens deze actie profiteren van de opengestelde éénrichtingsstraten en genieten van een stad die open staat voor duurzame mobiliteit.

Leefbare buurt

Groene Hond

In de buurt rond het voorplein van Molenbeek duikt een conflict op tussen woningen en open ruimte. Alle rapporten en plannen over de wijk vermelden tussen de regels of expliciet dat er een schreeuwend gebrek is aan speelruimte voor de vele jongeren.

Maar wat staat er in het basisdossier van wijkcontract Werkhuisen-Mommaerts? Enkele banken en een petanquebaan. Meer is er van speelterreinen niet te bespeuren in de plannen. Aan de overkant van de straat, achter Le Chien Vert, ligt nochtans een groot braakterrein te verkommeren achter palissades.

De eigenaar is de Gomb, Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappij Brussel. De Gomb wil het terrein gebruiken om haar opdracht te vervullen: woningen bouwen. De gemeente zou enkel het tipje van het terrein kunnen aankopen, net genoeg voor enkele banken. Op het kruispunt zou ook plaats komen voor zitruimte en wat groen. De mensen van JES vzw vragen zich af of woningen echt nodig zijn hier want deze buurt is nu al een van de jongste en dichtstbevolkte van het land.

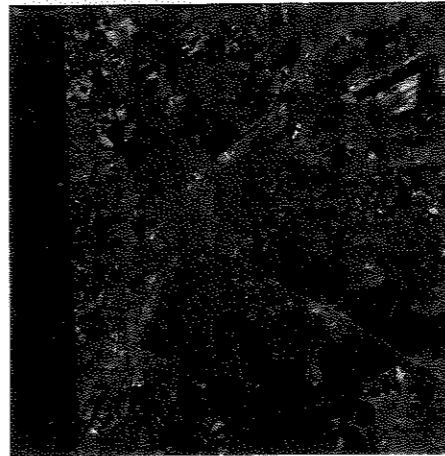
Dit is een huizenhoog dilemma want de nood aan woningen moet wel ergens gelenigd worden. Bral stelt voor creatief om te springen met de schaarse ruimte. In plaats van de openbare ruimte te versnipperen in zielige voorschootjes, kan de gemeente die verschillende groene hoekjes beter op elkaar laten aansluiten. Analoog daarmee kunnen we best kiezen voor kwalitatieve openbare ruimte in plaats van voor miniscule privéuintjes. En als de Gemeente de straat als woonerf inricht, afgesloten voor doorgaand verkeer, levert dat een doorlopend plein op van de binnenkoer tot aan het groene-hondterrein.

De kwestie wordt besproken op de plaatselijke commissie voor geïntegreerde ontwikkeling. De uitvoering is voor later.

Lokaal Gezondheidsoverleg Laag Molenbeek

De Vlaamse Gemeenschapscommissie steunt in Molenbeek een Lokaal gezondheidsoverleg ofte Logo. Het is een samenwerkingsverband tussen de lokale verenigingen en instellingen dat beter wil inspelen op gezondheidsproblemen. Wij hebben de eer in de "trekkersgroep" te zitten. Dat vergt niet veel van ons maar we krijgen toch de kans om mee te brainstormen over de werking voor 2005. We drukken op het belang van vocht en andere vormen van luchtverontreiniging binnenhuis. Het thema wordt een van de aandachtspunten voor de nieuwe werking.

Zeker wonen

De crisis op de huisvestingsmarkt wordt erger en erger. De politiek spreekt er steeds meer over maar op het terrein beweegt er nog maar weinig. We mogen ons dan wel op de Googs gegooid hebben, dat wil niet zeggen dat we dit soort problemen uit ons woordenboek geschrapt hebben. Ook de stadsvernieuwing blijven we volgen. En we lopen vooraan in de strijd tegen de leegstand.

netwerk wonen

Netwerk Wonen is een verzameling van terreinorganisaties die gewestelijke subsidies krijgen voor geïntegreerde wijkontwikkeling. Je kan er terecht met vragen over een renovatie of over stedenbouwkundige kwesties. Ze proberen bewoners een stem te geven bij projecten van stadsvernieuwing of bij de heraanleg van straten of pleinen. Bral vzw is speelt die rol in Sint-Joost-ten-Node.

Maar kijk, na een dikke tien jaar bouwen wij onze lokale opdracht in Sint-Joost af. Een nieuwe plaatselijke vereniging zal het project overnemen. Dat wil ook zeggen dat we in de toekomst een andere relatie met het Netwerk Wonen moeten uitbouwen. Dit jaar al zetten we een punt achter ons werk in het coördinatieorgaan van het Netwerk, de cockpit. Buurthuis Bonnevie neemt onze plaats over.

Toch blijven we aan de kar trekken. Het bloed kruipt waar het niet gaan kan. We proberen verder het Netwerk op te waarderen tot een stevige pion in de stadsvernieuwing. Bral vzw stelt voor om actiever te werken rond leegstand. Niet met beleidsbeïnvloeding zoals de Brusselse Bond voor het Recht op Wonen; het Netwerk Wonen heeft technische expertise in huis om op het terrein het probleem van leegstand aan te pakken. Op ons voorstel en onder onze coördinatie komen de renovatieadviseurs van het Netwerk bijna maandelijks samen om hun aanpak te vergelijken en samen te verbeteren. We bereiden samen ook een publicatie voor waarmee we het technisch aanbod van het Netwerk beter bekend willen maken.

Dat werk komt op tijd. Het nieuwe kabinet vraagt zich af wat de functie van het Netwerk Wonen precies is en bestelt een audit. In afwachting van de resultaten daarvan bezuinigt ze. De audit is een opdracht voor Creat, een afdeling van de ULB. We krijgen een heel proces van overleg over de toekomst van het Netwerk en de verschillende opdrachten die het kan opnemen. Hopelijk leidt dat tot een efficiënter Netwerk met meer middelen en met bijkomende leden in buurten die nu nog niet bediend worden.

Tegelijk zetten de twee bevoegde kabinetten een denkproces op gang over de renovatiepremies. De bedoeling is het systeem helemaal te hervormen. Ook dat is een proces waar we met plezier aan meewerken. Ons gedacht : de premies moeten veel toegankelijker worden voor mensen met weinig financiële middelen. En we moeten premies hebben om energiebezuiniging te stimuleren, ook in huurwoningen. Begin 2006 wordt dat laatste al werkelijkheid.

Leegstand

Aan kanker kan je doodgaan. En een gezonde stad blijft beter niet werkeloos toekijken naar haar stadskankers. Krotten pak je aan. Snijden, bestralen of chemo – en liefst een combinatie van alles. Op die manier kunnen we ook heel wat woningnood ledigen want het aantal lege woningen is groot : de schattingen variëren van 15.000 tot 30.000 woningen. Bij gebrek aan open ruimte, stellen wij voor werk te maken van de strijd tegen leegstand.

Omdat het Netwerk Wonen niet de plek is om nieuw beleid uit te denken, zet Bral vzw zich nog altijd in binnen de werkgroep Leegstand van de Brusselse Bond voor het Recht op Wonen. Met een persconferentie roepen we de Gemeenten op om actiever te worden in de strijd tegen leegstand. We maken een overzicht van de instrumenten die ze nu al makkelijk kunnen gebruiken. Met de nodige politieke wil kan het lukken.

Ondertussen zijn we niet blind voor de problemen die gemeentebesturen ondervinden als ze kankers willen aanpakken. Vaak is een dossier van een leegstaand gebouw een juridisch en administratief kluwen waar een kat haar jongen niet in vindt : problemen met onverdeelde eigendom, erfeniskwesties ... De Gemeenten missen het nodige personeel en expertise om klaarheid te scheppen en de zaak aan het rollen te brengen. Een gewestelijke leegstandscel zou de Gemeenten kostbare hulp kunnen geven. Wij vragen al een tijd dat het Gewest zo'n cel zou oprichten maar dat schijnt er nog niet aan te komen. Ten langen leste werken wij zelf een projectvoorstel uit. We hopen dat de regering ons de kans geeft een proefproject te starten met een jurist, een specialist in immobiliën en met drie Gemeenten. De staatssecretaris heeft nog niet gebeten maar we zijn geduldig. En volhardend.

De laatste maanden van 2005 focust de werkgroep op een samenwerking met '321 Logements', de groep die het lege hotel Tagawa heeft omgeturnd tot huisvesting. Wie weet, groeit dit niet uit tot een soort beweging voor bezettingen van lege gebouwen.

Recht op Wonen

We zetelen we ook nog altijd in de Algemene Vergadering van de Brusselse Bond voor het Recht op Wonen. Die AV komt maandelijks samen. Hoog op de agenda staan de controle van de huurprijzen en de algemene huurtoelage.

Wijkcontracten

We hebben al heel wat vergaderingen achter de kiezen van plaatselijke commissies voor geïntegreerde ontwikkeling, pcgo, het discussieforum binnen de wijkcontracten. Vooral in Sint-Joost zijn we heel actief geweest in wijkcontracten en verder volgen we de wijkcontracten van de Maritiemwijk, Van Huffel in Koekelberg en Jeruzalem in Schaarbeek.

Onze voorzitter Albert Martens stapt nu ook in de pcgo van het nieuwe wijkcontract van Schaarbeek, Lehon-Kessels. Hij doet actief mee aan de opmaak van het basisdossier, de lijst van projecten die de Gemeente indient bij het Gewest.

Maar we zouden Bral niet zijn als we al onze ervaring enkel in onze eigen keuken gebruikten. We willen ze ook ter beschikking stellen van het Gewest en van bewoners in andere gemeenten. Daarom stomen we voorstellen klaar om het instrument wijkcontracten te verbeteren. In Alert van && schrijven we al een reeks ideeën over de huisvestingsprojecten in wijkcontracten, met cijfers van het aantal woningen dat gerealiseerd is in de generaties van &&&. Onze reporters trekken naar enkele gemeenten om een beter zicht te krijgen op de obstakels die Gemeenten tegenkomen als ze woningen willen bouwen of renoveren binnen een wijkcontract. Jammer genoeg is het niet zo gemakkelijk om meteen de juiste info los te krijgen en onze arbeidstijd is beperkt. Voorlopig hebben we dit onderzoekje dus nog niet kunnen afronden.

We publiceren wel onze voorstellen voor een fundamentele verandering van de geïntegreerde stadsvernieuwing. De wijkcontracten kunnen naar de geschiedenisboeken als we een totaal nieuw systeem introduceren : een geïntegreerde, gebiedsgerichte en participatieve planning, gecombineerd met efficiënte uitvoeringsinstrumenten en een participatieve opvolging. We noemen dit nieuwe beestje: stadsallianties.

mag het iets meer zijn (mag nieuwer zijn).

Herinner je nog dat we enkele jaren geleden een overzicht van alle stadsvernieuwingsinstrumenten geschreven hebben? We hebben die publicatie toen 'Mag het iets meer zijn' gedoopt? Het vulde een gat in de markt : eindelijk een overzichtelijke inventaris met kritische blik van die lange lijst subsidiekanalen, premies en actoren.

Maar de stadsvernieuwing evolueert snel. Enkele jaren later zijn verschillende van die stadsvernieuwingsinstrumenten al aangepast of geschrapt. We zoeken op wat er precies veranderd is en gieten dat allemaal in een nieuw overzichtsdokument. We vullen de lijst zelfs aan met gloednieuwe instrumenten. Het dokument is nog niet gepolijst, eerder een ruwe steen. Misschien slagen we er in om het in 2006 beter uit te werken en te publiceren. Maar wie wil, kan het wel al krijgen op Bral vzw.

vorming

Dat we onze publicatie 'Mag het iets meer zijn' actualiseren, hebben we eigenlijk te danken aan onze vrienden van Bruksel Binnenste Buiten. Zij vragen ons om een vorming te geven aan hun stadsgidsen over stadsvernieuwing. We geven hen het overzicht mee van wat er zoal bestaat, waar het voor dient en wat het allemaal uithaalt. We zoomen in op een fictieve wijk en we krijgen een bijzonder levendige discussie.

bindend advies

De regering wil het hoofdstuk over patrimonium van het stedenbouwwetboek herschrijven. Dat brengt heel wat beroering mee. De parlementaire commissie organiseert in het voorjaar hoorzittingen waar wij, enkele partnerverenigingen en de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen onze visie komen toelichten. Om ons voor te bereiden, steken we de koppen bij elkaar met de partners. Later versturen we verschillende persberichten. De voornaamste bezwaren tegen de geplande wijzigingen: de voorgestelde afschaffing van het bindend advies van de Koninklijke Commissie maakt de bescherming van het patrimonium ondergeschikt aan economisch sterkere functies, de nieuwe procedures maken de opvolging van patrimoniumpetities niet meer verplicht en verplaatst het openbaar onderzoek (en dus de opmerkingen van het groot publiek) ver naar achter in de tijd, zodat die de facto de beslissing niet meer beïnvloeden.

Vlaams stedenbeleid in een witboek

Onze Vlaamse beleidsmakers organiseren stadsgesprekken in de voornaamste Vlaamse steden naar aanleiding van het 'witboek stedenbeleid'. Een stadsgesprek gaat door in Brussel en focust ook op onze stad. Bral leest het witboek grondig en we discussiëren intensief mee op het stadsgesprek.

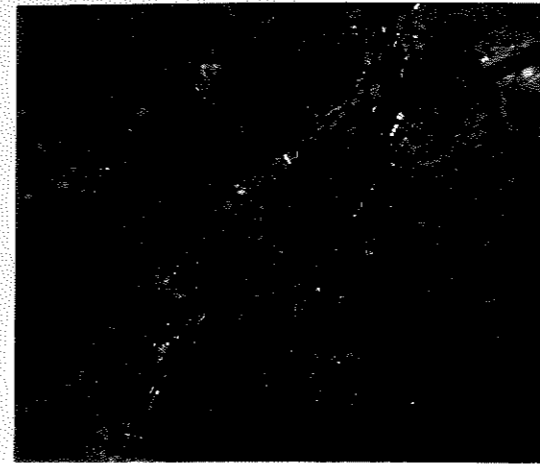
Onze reactie met 'Samenstadmaken'

In januari 2005 lanceert de website www.meerstedenbeleid.be een oproep om een 'meer en beter stedenbeleid in Vlaanderen en Brussel' te ondersteunen en een gedragen kwalitatief en integraal stedelijk beleid te bepleiten bij bevoegd Vlaams minister Keulen.

Ondertussen staan er bijna vierhonderd handtekeningen onder de oproep en uit de verschillende reacties zien we dat veel mensen en organisaties uit Vlaanderen en Brussel dezelfde vragen en bezorgdheden delen over het stedelijk beleid. We merken dat een grote en diverse groep van organisaties direct of indirect in stedelijk beleid actief is en dat er informatie-uitwisseling en ondersteuning rond deze problematiek ontbreekt.

Bral vzw en de Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen gaan samen rond de tafel zitten. We willen in 2006 een uitwisseling organiseren tussen steden uit Vlaanderen en Brussel om in te spelen op de blinde vlekken die vele stadswerkers ervaren. Die uitwisseling gebeurt in de vorm van open fora en wil de reeds gelanceerde initiatieven (zoals het witboek stedenbeleid, het initiatief thuis in de stad, de stedelijke commissies, de stadsgesprekken, de resultaten van de visitatiecommissies, enz.) aanvullen. Met de uitwisseling willen we een stap verder gaan en nadenken over concrete tools om samen stad te maken.

Leefbare buurten

Als Nederlandstalige milieufederatie zien we onszelf als de bevoorrechte partner van de overheid over leefmilieu. De overheid deelt die mening ... voor een stuk. We zijn kind aan huis in stuurgroepen en adviescommissies maar daarmee is de kous ook af. Blijkbaar is het niet evident dat een milieubeweging ook een eigen milieuwering uitbouwt. Jammer. Expertise en prikkels van onderuit zijn noodzakelijk om het beleid alert te houden en de publieke opinie wakker te maken. En als wij geen goed uitgebouwde milieuwering kunnen opzetten, missen bewoners ook een stevige scheut informatie en steun. Op het vlak van stadsvernieuwing en stedenbouw zijn bewoners veel beter bediend.

Je moet roeien met de riemen die je hebt. Daarom laten we ons niet onbetuigd.

dieren en planten

Voor het eerst sinds mensenheugenis hebben we ook verstand van flora en fauna. De Brusselaar kan opnieuw bij ons terecht voor nieuws over onze eigen biodiversiteit.

Uit Alert van juni 2005 :
De Slechtvalk waart weer rond

Deze tot de verbeelding sprekende roofvogel moet zowat de meest gemediatiseerde zijn in de brusselse geschiedenis. Hij broedt nu op de linkertoren van de Sint-Godelieve en een camera volgde het prille familiegeluk van ma en pa slechtvalk met hun vier kuikens. Je kon deze vogelsoap volgen op een scherm in een werfbarak aan de voet van de kathedraal maar het vrouwtje heeft het nest verplaatst om de jongen tegen de wind te beschermen. Schrik dus niet als je een leeg nest met wat karkassen aantreft.

Uit Alert van juni 2005 :
Een onverwachte gast op onze wandeling op Thurn & Taxis! Dit steltlopertje (de kleine plevier) zit normaal op zand en grindbanken langs rivieren maar heeft een nieuwe thuis gevonden op dit braakliggende terrein in hartje Brussel.

Water

Misschien heb jij in 2005 het genot geproefd met een luchtmatras door de straten te drijven of door de tunnels te zwemmen? Een aparte ervaring maar lang niet iedereen kan het appreciëren. Bral vzw verdiept zich opnieuw in de kwestie.

We volgen de vereniging Vibe op een trip naar Nederland om er projecten van "duurzaam bouwen" te gaan bekijken. De Nederlanders slaan ons om de oren met termen als natuurlijke waterzuivering, hergebruik van regen- en afvalwater, wateropvang ... Dat zullen we in 2006 verwerken in Alert en in de Lijn van Bral.

We hernieuwen ook onze samenwerking met Coördinatie Zenne en samen met hen bereiden we een boottocht voor : "kanaal in de stad". Die komt er in april 2006. Je kan deze boottocht zien als een x-tra large versie van onze eigen boottocht met La Fonderie, begin 2005.

Waar we kunnen, pleiten we voor een integraal waterbeheer : in Alert, in ons bezwaarschrift op de Gewestelijke Stedenbouwkundige vergunning en in de Gewestelijke Milieuraad.

Uit Alert van november 2006:
Schuimende rietkragen

Het Gewest probeert sinds enkele jaren een geheel van open beken en vochtige gebieden in eer te herstellen: 'blauw netwerk' heet het. Een goede zaak voor overstromingsgevaar. Een meanderende beek voert water trager af en de rietkragen en zompige weiden er rond kunnen veel water vasthouden en doen indringen in de bodem.

Een eerste realisatie valt nu al te bewonderen: de Woluwe stroomt 400 meter langer bovengronds. Niet spectaculair maar de oude bedding moest er opnieuw worden voor uitgegraven en ingericht. Jammer genoeg duikt de beek daarna terug de collector in. Alle begin is moeilijk.

Het Brussels Instituut voor Milieubeheer (BIM) heeft ook terreinen langs de Geleytsbeek in beheer. Ze wil een deel hiervan herinrichten in vochtige graslanden waar overtollig water een uitlaatklep kan vinden. Hopelijk zal dat ook langs de Molenbeek zo geschieden.

Luchtverontreiniging

Je leefmilieu begint aan je nachtkastje. En dat leefmilieu is er dikwijls belabberd aan toe. Hoewel je ze niet ziet, zit onze lucht vol met schadelijke stoffen. Zelfs binnenshuis. In de meeste woningen is de lucht niet beter dan op straat. Je vindt er andere toxische stoffen maar niet minder.

Als we in Sint-Joost aan geïntegreerde wijkontwikkeling doen, merken we dat veel woningen met vochtproblemen zitten. Vocht tast het huis zelf aan maar is bovendien schadelijk voor de gezondheid. Vooral dan de schimmels die goed gedijen op vochtige muren en plafonds. Ze geven sporen af die je inademt en die zijn nefast voor je luchtwegen. Onze **didactische onderlegger** of placemat over vocht brengt de meest nuttige tips tot onder je bord. Je leest er elke dag opnieuw hoe je vochtproblemen in huis moet voorkomen, herkennen en wat je er aan kan doen als de schimmels post gevat hebben in je koninkrijk. We verdelen deze onderlegger op de eerste plaats in Sint-Joost, via de lokale verenigingen maar we hebben hem ook voorgesteld in Alert. Bovendien is het een samenwerking met Buurthuis Bonnevie uit Molenbeek. Zo vindt het ding ook z'n weg naar andere buurten.

In Sint-Joost lanceren we de onderlegger met een infoavond. We plukken ons publiek van straat door rond te gaan met een megafoon en geven het woord aan Habitat-Santé en een firma die gespecialiseerd is in vochtbestrijding.

Illus : onderlegger voor en achter

Het Brussels Instituut voor Milieubeheer ofte Bim weet ook dat de lucht binnenhuis niet is wat het moet zijn en geeft Vibe, Vlaams Instituut voor Bio-ecologisch Bouwen???????, de opdracht om een werkinstrument te ontwikkelen daarover. Het instrument moet gezondheidswerkers, architecten en renovatieadviseurs helpen om met luchtvervuiling in huis om te gaan. Het Bim weet ons wonen en vraagt ons in de **stuurgroep** te zitten van hun project. We pikken in 2005 nog één vergadering mee.

Dat de lucht buitenshuis vervuild is, weten de meeste Brusselaars wel. Die vervuiling komt vooral van het verkeer. In de zomer heerst ozon in onze straten en in de winter is het kankerverwekkende fijne stof alomtegenwoordig, buiten zowel als binnen. Wij zijn op onze qui vive. Elk jaar waarschuwen we voor de komende problemen nog voor de pieken te meten vallen. We vragen structurele maatregelen, geen oplapwerk of eendagsvliegen.

Uit Alert van juni 2005:

minder rijden

Omdat het evenwicht waarin ozon ontstaat en weer afbrokkelt zo precair is, bestaan er geen halve oplossingen voor dit probleem. Halfwassen maatregelen kunnen zelfs contraproductief zijn. Alleen een drastische daling van de uitlaatgassen kan ozon terugdringen. Mira, het Vlaams milieu- en natuurrapport, is duidelijk: "Alleen een nog verdergaande daling van de emissies kan de situatie uiteindelijk ten goede keren." Halfpropere auto's zijn niet genoeg; we moeten minder rijden.

Uit Alert 311 van oktober 2005

Is een zone 30 beter voor de luchtkwaliteit dan een gewone bebouwde kom?

Ja, als de zone 30 doordacht aangelegd is. In een goede zone 30 verplichten allerlei fysieke maatregelen je om traag te rijden en vooral... om rustiger te rijden, zonder veel te vertragen en te versnellen. Vooral dat is bepalend voor de uitstoot. Een recente studie toont aan dat de uitstoot in een goede zone 30 met meer dan 10% naar beneden gaat. Voor fijn stof en NOx zijn zelfs dalingen van respectievelijk 35% en 50% gemeten bij bepaalde voertuigtypes.

aanval op afval

Al enkele jaren broeide er iets onder onze schedelpan. Iets omtrent afval. Zoveel mensen ergeren zich aan het vuil in hun buurt. We wilden graag iets constructiefs aanvangen met die ergernis. We wilden die energie kanaliseren en gebruiken om de afvalberg in Brussel te doen slinken. In 2004 hebben we een slagrand meer gestoken en hebben we het platform 'aanval op afval' in het leven geroepen. Met een gedetailleerde platformtekst en een stevige herfstcampagne riep het platform om een afvalarme stad.

Zo'n campagne kunnen we niet elk jaar op onze schouders tillen. Tenzij er voldoende centen en personeel tegenover staan. We hoopten dat onze acties het nut van een anti-afvalpact tussen de overheid en het terrein zou bewijzen. We rekenden op een samenwerking in 2005.

Misschien had de campagne die overtuigingskracht wel. Het kabinet van de bevoegde staatssecretaris ziet inderdaad iets in een samenwerking met het platform. Maar voor 2005 vertaalt die goodwill zich nog niet in centen. Een budgetaire kwestie, naar 't schijnt.

Daarom houden we het sober dit jaar. De vlam brandend houden - dat is de betrachting. We willen vooral dat onze ideeën doorstromen naar het beleid. Daarom organiseren we een ronde tafel waarop het platform haar voorstellen overhandigt aan de staatssecretaris. Het groot publiek krijgt die avond ook de kans vragen en opmerkingen te uiten. Achteraf vinden we een aantal van onze ideeën terug in het nieuwe netheidsplan van de Brusselse regering.

Inter Environnement en Bral hebben ook een vergadering met een van de medewerkers van de minister van leefmilieu. We focussen op het gewestelijke afvalstoffenplan dat halfweg is maar nog nauwelijks van de grond is gekomen. Ook via de pers vragen we dat de regering eindelijk werk maakt van afvalpreventie.

Het is de bedoeling om met het kabinet snel een ontmoeting voor te bereiden tussen de minister van leefmilieu en een delegatie van het platform. Maar de minister is blijkbaar moeilijker te stekken. We wachten nog altijd op een datum.

Het was onze bedoeling om bewonersgroepen uit Vlaanderen en Wallonië warm te maken om samen aan de federale overheid te vragen haar verantwoordelijkheid op te nemen. Voorlopig lijkt dat echter geen prioriteit voor de andere milieubewegingen. We proberen de kwestie in 2006 nogmaals "op de rol te krijgen" via de 4 milieufederaties.

Bral werkt ook mee aan enkele acties op het terrein. Samen met Inter Environnement doen we mee aan de werkgroep 'Properheid' van het Huis van Participatie in Anderlecht. We krijgen er het petje van "deskundige" opgezet en geven er ideeën en goede voorbeelden over sensibiliseringsacties. We doen ook mee aan het properheidsfeest van de Buurtwinkel op het Anneessensplein en we spreken over een goed gemeentelijk afvalbeleid in de lokale afdelingen van Ecolo en Groen! in Sint-Gillis. En enkele studenten van het Ihecs vragen feedback aan ons voor hun eindwerk : een tentoonstelling over recycleren.

natuur- en milieueducatie

Bral vzw is lid van de Raad van Bestuur van NME-link. Die spruit van ons staat in voor natuur- en milieueducatie en begeleidt projecten in scholen.

bXI in de wereld

Onze expertise over milieuthema's geraakt stilaan weer op punt en via Alert vloeit ze door naar de Brusselse wijken.

Energie en klimaat

We besteden aandacht aan energiebesparing en groene energie. We denken bijvoorbeeld mee na over de vraag hoe Brussel haar Kyotonormen moet halen. Samen met Greenpeace en Inter Environnement gaan we op bezoek bij de Brusselse minister van leefmilieu om het te hebben over de zin en onzin van het bebossingsproject dat de vorige gewestregering gelanceerd heeft in Congo. Je leest er ook over in Alert.

We staan ook in contact met Ecopower, de coöperatieve producent van wind- en waterenergie. Voorlopig kijkt Ecopower nog wat de kat uit de boom maar ze hebben wel interesse om in Brussel elektriciteit te leveren. Bedrijven en andere juridische personen kunnen al vrij hun stroomleverancier kiezen. Probleem is dat Ecopower bijzonder klein is en dat de Brusselse situatie verschilt van de Vlaamse. We leggen linken tussen het kleine bedrijf en het kabinet van de minister om de kloof te helpen dichten. En Ecopower houdt ons op de hoogte van haar embryonale plannen om oude watermolens te renoveren en in gebruik te nemen.

Vier federaties

De 4 feds zijn een soort gezinnetje van milieufederaties. Het zijn onze broers Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen, Inter-Environnement Wallonie, Inter-Environnement Bruxelles en wij. In 2001 hebben we met de 4 federaties een 'feitelijke' federale coördinatiestructuur opgericht die maandelijks samenkomt. We bespreken en coördineren intergewestelijke en federale milieumateries. Sedert 2002 hebben de 4 federaties een eigen werkingsprogramma. Tegenwoordig komen zelfs de grootste lidorganisaties mee rond de tafel zitten: Natuurpunt, Natagora, Greenpeace en WWF.

De federale overheid subsidieert dit overleg in het kader van het verdrag van Aarhus over participatie en toegang tot informatie. De vier milieufederaties vertalen immers het federale milieubeleid naar het brede publiek in het algemeen en hun lidorganisaties in het bijzonder.

klein Bral in groot Europa

Europa drukt steeds meer z'n stempel op ons leefmilieu. Niet alleen omdat ze hier hun instellingen vestigen. Ook omdat Europa een groot deel van de federale en gewestelijke regelgeving dicteert. De tendens is dat de Gewesten de Europese milieudossiers veel meer opvolgen omdat de Gewesten uiteindelijk de meeste Europese milieuriichtlijnen moeten omzetten in wetten (ordonnanties) of besluiten.

Het is dus belangrijk een Europese milieubeweging te hebben die kan wegen op de Europese besluitvorming. En die is er: de European Environmental Bureau/Eeb, een confederatie van nationale of regionale milieubewegingen. Bral vzw is lid van Eeb. De 4 federaties zitten in verschillende thematische werkgroepen er van en volgen, samen met de andere grote milieuorganisaties in België, de initiatieven die Eeb lanceert.

We helpen een handje wanneer Eeb een vergelijkende studie organiseert van de luchtplannen in diverse steden. We zijn er bij op het internationaal colloquium van Eeb over luchtkwaliteit en

informereren jou over de Europese 'thematische strategie over lucht' via Alert en over de standpunten van onze Europese milieukoepel. Op het einde van 2005 duikt ook de 'thematische strategie over afval' op.

in de vitrine : de participatieve democratie

Enkele jaren geleden zijn we gaan samenwerken met andere organisaties om de idee 'bewonersparticipatie' te promoten. 'Groupe Participatie' noemden we dat toen. Dat heeft geleid tot enkele pilootprojecten, ondermeer in Anderlecht.

Dit jaar krijgt de Groupe een 2de jeugd. Het aspect noord-zuid gooien we overboord om volop te gaan voor een netwerk dat binnen België met kennis van zaken kan spreken over participatieve democratie : Platform Participation. Onze partners zijn Periferia asbl, Riso Brussel, Habitat & Participation, de Wakkere Burger en de Bond Beter Leefmilieu. De Koning-Boudewijnstichting steunt ons en samen beginnen we aan een stand van zaken van de bewonersparticipatie in België.

Inura

Sinds enkele jaren neemt Bral vzw deel aan de jaarlijkse bijeenkomst van Inura (International Network for Urban Research and Action) waar wetenschappers en stadsactivisten discussiëren over hedendaagse stedelijke thema's.

Dit jaar mogen we mee genieten van de zon in Rome. En van de uiteenzettingen over participatie of het gebrek aan participatie bij het masterplan voor de stad. Wij brengen onze ervaringen mee rond participatie bij planning en dan vooral de recente ervaringen in de Googs.

Bral, de vereniging

Wie is wie?

BRAL

Wanneer je al het bovenstaande zo'n beetje hebt verteerd (in de veronderstelling dat je 't gelezen hebt?!), denk je vast en zeker dat de Brusselse Raad voor het Leefmilieu soms wat weg heeft van een veelkoppige draak. Zoveel thema's die we opvolgen en evenveel vragen die we ons stellen over de stad; evenveel stellingen die we poneren en bekend maken via alert, onze webstek of via onze persberichten... t Is voor ons ook soms allemaal een beetje veel. We kunnen gelukkig een beroep doen op een hele rist mensen die ons een spiegel voorhouden, ons inspireren, ons klankbord zijn. Bral is dus naast een vereniging met veel gezichten er ook een van veel gezichten. Een woordje meer hierover.

algemene vergadering

De statuten verwijzen naar de Algemene Vergadering als zijnde het hoogste orgaan van de vereniging. De lijst van aangesloten leden (wijkcomités, verenigingen en individuele leden) vind je verder in dit jaarverslag. Het ledenaantal blijft al een aantal jaren hetzelfde. De vereniging groeit niet maar krimpt ook niet.

Onze Voorzitter, Prof. Emeritus Albert Martens, is het laatste jaar van zijn derde ambtstermijn ingegaan. Wij willen hem langs deze weg nog eens hartelijk bedanken voor zijn vele jaren van tomeloze inzet.

De AV van Bral komt minimaal 2 maal per jaar samen op de zetel van de vereniging en beraadslaagt er over de voornaamste domeinen van de Bralwerking (budget, financieel verslag, bestemming van de middelen, jaarplanning en -verslag, de Lijn van Bral...). Gemiddeld zijn er een 25-tal leden (bij volmacht) vertegenwoordigd. Naast de 'statutaire vergaderingen' trommelen we ze ook geregeld op om zuiver inhoudelijk mee te debatteren over bijv. de googs of mobiliteit. Tijdens de discussies over het te voeren beleid tonen onze verenigingen hun onverminderde betrokkenheid als het om Brussel gaat.

raad van bestuur

Hetzelfde gaat trouwens op voor onze Raad van Bestuur. Een kleine, grotendeels vernieuwde, ploeg van enthousiastelingen die zich vrijwillig inzet om de vereniging te besturen. Ook hier inhoudelijk zeer degelijke discussies over stellingname, profilering van de vereniging en niet louter het bestuurlijk bakkeleien over meubels en computers. Alleen in de periode juni - augustus ligt het vergaderritme wat lager. Voorts zijn drie vierden van hen aanwezig op de maandelijkse bijeenkomsten van de RvB.

Bestuurder zijn bij Bral is geen lachertje. De staf doet héél vaak een beroep op hen (o.a. via e-Mail) om actie te kunnen ondernemen en dan snel snel de goedkeuring van minimum twee bestuurders te krijgen (bijv. andere persteksten mee ondertekenen). Er belandt ook heel wat leesvoer in hun (elektronische) postbus. Als we een van hen als geknipt zien om een bepaald debat te modereren, bellen we ze op. De bezoeken aan kabinetten zijn momenten waarop hun aanwezigheid het verschil maakt.

Heel uiteenlopende taken m.a.w. en omdat Bral kort op de bal speelt veronderstelt dit een grote beschikbaarheid van onze bestuurders. Het gebeurt wel vaker dat ze twee of driemaal in de week bij Bral binnenspringen.

Een upgedatete lijst van bestuurders vind je hieronder. Genoeg over onze RvB. Over naar de ...

vrijwilligers

AV, RvB... ze doen het allemaal vrijwillig maar een aantal vrijwilligers komt ook echt op wekelijkse basis de bestaande stafploeg fysiek versterken.

Yolande op maandag, Xavier op dinsdag en Fanny op woensdag helpen ons bij uitvoerende taken zoals klasseren, mailings versturen, administratief werk, enz. De ogenschijnlijk vanzelfsprekende taken waarvoor wij zelden of nooit de tijd hebben.

Maar ook voor de terreinacties staan er steeds vrijwilligers klaar. Ze maken voor ons fotoreportages op de Autoloze Zondag, bevrouwen en bemannen de Bralstand om voorbijgangers te bevragen n.a.v. de heraanleg van de Elsensesteenweg, dragen flyers rond 'in den bas-fonds', knutselen maquettes in elkaar...

Zin om mee te doen? Wij willen graag nog meer vrijwilligers betrekken om ludieke acties op het getouw te zetten.

staf

De staf is de motor van de vereniging. Ieder van ons is verantwoordelijk voor welomlijnde thema's, maar met de nodige flexibiliteit springen we elkaar geregeld bij. Dat is een vereiste binnen onze kleine ploeg. De staf vergadert om de twee weken. Tijdens die stafvergaderingen bespreken we de hete hangijzers in de ploeg om vanuit verschillende invalshoeken tot gedragen voorstellen te komen. Het stafverslag vertrekt daags nadien naar de bestuurders.

Twee à drie maal per jaar houden we een stafdag waarvan minstens één met onze bestuurders. Dan plannen we het komende semester of jaar en formuleren we de doelen op de langere termijn.

Daarnaast vergaderen de stafleden individueel ook veel met partners om ruimere initiatieven op te starten (bijv. platformteksten). Al dat intern en extern vergaderen proberen we zorgvuldig af te wegen en tot een minimum te beperken, maar als federatie van actieve Brusselaars blijft dat een hachelijke evenwichtsoefening. Zo zetelen we in behoorlijk wat officieel ingestelde raden (dat las je al hoger in dit jaarverslag) waar zelfs een soms hemeltemgend praatbarakgehalte je niet toelaat op te staan en weg te wandelen. Dat is soms zonde van de tijd, ja.

studenten

Saint-V vieren ze jaarlijks onder onze vensterbank maar vnl. geografie-, stedenbouw- en architectuurstudenten aller landen (letterlijk!) vinden hun weg naar ons archief voor specifieke opdrachten en thesissen.

We schrijven het hier nu wel neer met een luchtige ondertoon maar een degelijke begeleiding van al die studenten vergt behoorlijk wat tijd van ieder van ons. We hopen dat het de naambekendheid en de uitstraling van de vereniging ten goede zal komen.

identiteit van Bral?

Bral stelt zich regelmatig de vraag welke rol ze vervult of te vervullen heeft in Brussel anno 2006. We zijn een leefmilieu-ngo en een koepelorganisatie van bewonersgroepen en comités. We zijn de Brusselse Raad voor het Leefmilieu hoewel die officieel klinkende naam ons wel eens parten speelt (sommigen denken dat we en of ander overheidsaanspanning zijn!?). We zijn een federatie van actieve Brusselaars. Of zijn we een vereniging ter bevordering van het stedelijk leefmilieu en is dat dan hetzelfde als het stadsmilieu? De inleiding in 'wie is wie' had het eerder al over een veelkoppige draak.

In 2006 dokteren enkele stafleden daarom een voorstel van nieuwe structuur uit. Een meer eigentijdse vereniging om bijv. makkelijker 'actieve Brusselaars' punctueel te betrekken rond bepaalde thema's. Bewoners of gebruikers van de stad storen zich aan X of Y zonder daarom de behoefte te voelen zich te engageren op de langere termijn in bijv. een wijkcomité. Kleine groepjes mensen of zelfs enkelingen ijveren tegenwoordig eerder met kortlopende acties voor een leefbaardere stad. Wij willen op die dynamiek inspelen. In 2007 werken we verder aan de uitbouw van die nieuwe structuur.

WIE IS WIE

Voorzitter: Professor Emeritus Albert Martens

Actiegroep Haren Leeft (Jeanne Goubert)
Agora Dynamica vzw (Dirk Van de Putte)
Brukselbinnenstebuiten (Joris Sleebus en Wim Kennis)
Buurtcomité Centrum Nieuwland (Jean Jacques Peters en Monique Verlinden)
Buurtwerk Molenbeek Centrum (Marie-Claire Migerode)
Centrum voor Stadsvernieuwing (Barbara Thomson)
City Mine(d) vzw (Ludo Moyersoën en Fried Rogge)
Comité voor de verdediging van de bewoners van Brussel Centrum (Nathalie Strubbe en Charles Winne)
Comité de l'Amitié - Vriendsschapswijk (Georges Vos)
Comité Het Dorp (Kathleen Vanginderachter en Jacques Bouche)
Comité Harmoniebuurt/Oude Noordwijk (David Van Vooren)
Comité Helmet (Adelheid Byttebier en Claudine Huyghe)
Comité Koninginneplein (Wijkmaatschappelijk werk)
Cyclo Fietsatelier vzw (Gerben Van den Abbeele en Michel Huysseune)
G.A.Q. vzw - Brussel Noord-Oost (Gaëtan Vandersmissen en Randy Rzewnicici)
GBOV-GUTIB (Jean Loozen)
Gemeenschapscentrum Ten Noey (Piet Ools)
Gemeenschapscentrum Ten Weyngaert (Peter Honissen)
Maritiemcomité (Francis Delrée en Jos Roobaert)
Heembeek blijft (Marie-Louise De Backer en Odrey De Meijts)
Leopoldswijk - Tuin van Europa vzw (Philippe Goyens)
Natuurpunt vzw (Lut Mertens)
Neerpede blijft (Johan Van Waeyenberge)
Omwonenden Jourdan (Kiek Berg en Christine Goyens)
Pétitions-Patrimoine (Carolien Zandbergen en Frederik Depoortere)
Recyclart vzw
't Smelleken (Rita Huygen en Viviane Van Roy)
Werkgroep Belangen De Markten (Marcel Rijdams)
Werkgroep Leefmilieu C.S.C. (Georges Vanhamme)
Werkgroep Leefmilieu Neder-Over-Heembeek (Jean-Pol Van Steenberghe)
Werkgroep Leefmilieu Sint-Lambrechts-Woluwe (Luk De Raeve en Philippe Laporta)
Wijkcomité De Zenne (Johan De Proot en Werner De Bus)
Wijkcomité 't Rad (Bernadette Stallaert)

en ook de individuele leden:

Frans Adang, Jeroen Bastiaens, Isolde Boutsen, Annick Brison, Leo Camerlynck, Etienne Christiaens, Stefan De Corte, Pierre Demol, Nicolas Goubau, Eva Heuts, Sarah Hollander, Albert Martens, Paul Penders, Thierry Timmermans, Brecht Vandekerckhove, Nel Vandevannet

Raad van Bestuur

Isolde Boutsen
Francis Delrée
Albert Martens, Professor Emeritus (uittredend Voorzitter)
Gaëtan Van der Smissen (Penningmeester)
Jean-Paul Van Steenberghe
Nel Vandevannet

Staf

Ann De Cannière:	stafmedewerker Huis voor Stadsvernieuwing in Sint-Joost
Ben Bellekens:	stafmedewerker mobiliteit en openbare ruimte
An Descheemaeker:	stafmedewerker stedenbouw en wijkontwikkeling
Hilde Geens:	stafmedewerker stedenbouw en financieel beheer
Peter Mortier:	algemeen Secretaris
Catherine Mouvet:	stafmedewerker Sint-Joost, wijkontwikkeling
Patricia Pittery:	secretariaatsmedewerkster
Steyn Van Assche:	stafmedewerker stedenbouw, water en natuur
Piet Van Meerbeek:	stafmedewerker participatie, wijkontwikkeling, leefbare & duurzame buurten
Bart Vandenbroucke:	stafmedewerker mobiliteit

Vrijwilligers

Yolande Broodcoorens:	administratief vrijwilliger
Xavier Vanquickenborne:	administratief vrijwilliger
Fanny Godu:	administratief vrijwilliger
Studenten	
Kobe Lootens	stagiair/vrijwilliger
Sander Van de Moortel	jobstudent eindredactie
Maarten Dieryck	vrijwilliger stedenbouw, T&T...

BRAL

**Bral vzw
Brusselse Raad voor het Leefmilieu
Federatie voor actieve bXlaars**

Zaterdagplein 13 (1ste verdieping) - 1000 Brussel
T 02 217 56 33 - F 02 217 06 11
bral@bralvzw.be - www.bralvzw.be

Wettelijk Depot: D/1969/2006/02
V.U. Albert Martens, Zaterdagplein 13 - 1000 Brussel